

SPOTKANIA Z ZABYTKAMI

miesięcznik popularnonaukowy

TOWARZYSTWA OPIEKI NAD ZABYTKAMI

zrealizowano w ramach Programu Operacyjnego Promocja Czytelnictwa ogłoszonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

4 (254) XXXII Warszawa 2008

ADRES REDAKCJI:

00-460 Warszawa, ul. Agrykoli 1
tel./fax 0-22 622-46-63

e-mail: spotkania@zabytki-tonz.pl

<http://www.spotkania.pl>

REDAKCJA:

Wojciech Przybyszewski
redaktor naczelny

Lidia Bruszezka
zastępca redaktora naczelnego

Ewa A. Kamińska
sekretarz redakcji

Jarosław Komorowski

Elżbieta Wysocka-Zbiegiew
opracowanie graficzno-techniczne

WSPÓŁPRACOWNICY:

Witold P. Glinkowski, Stanisław Grzelachowski,
Adam Konopacki, Marek Konopka,
Robert M. Kunkel, Zbigniew Michalczyk,
Zdzisław Skrok, Janusz Sujekci,
Tomasz Urzykowski, Hanna Widacka,
Wanda Załęska

RADA REDAKCYJNA:

dr Dorota Folga-Januszewska
dr hab. inż. Danuta Klosek-Kozłowska
prof. dr hab. Marek Kwiatkowski
dr hab. Małgorzata Omilanowska
prof. dr hab. Jacek Purchla
prof. dr hab. Andrzej Rottermund
prof. dr hab. Bogumiła Rouba
dr Tadeusz Rudkowski (przewodniczący)
prof. dr hab. Anna Sieradzka
mgr Ewa Siurawska
mgr Andrzej Sołtan
dr hab. inż. Bogusław Szmygin
prof. dr hab. Andrzej Tomaszewski

Wydawca:

Oficyna Wydawnicza

Towarzystwa Opieki nad Zabytkami

dyrektor: Ewa Siurawska

00-459 Warszawa, ul. Mysłowiecka 1A,
tel. 0-22 629-62-26, tel./fax 0-22 622-46-74

www.zabytki-tonz.pl

Druk: Sp. z o.o.

03-301 Warszawa, ul. Jagiellońska 76
tel./fax (0 22) 811-51-11, 614-53-31

www.argraf.pl

skład i łamanie: Katarzyna Płońska

Redakcja zastrzega sobie prawo wprowadzania zmian i skrótów w materiałach przeznaczonych do publikacji oraz zmian i skrótów tytułów. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Nakład: 6000 egz.

Od redakcji

W kwietniu, jak co roku, obchodzić będziemy Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków. Już od 25 lat większość krajów świata przypomina swoim społecznościom o znaczeniu ich dziedzictwa kulturowego i potrzebie jego ochrony, i to nie tylko w skali lokalnej, ale także ogólnosiwiatowej. W tym roku w Polsce obchody tego dnia odbędą się w Gostyniu-Głogówku w Wielkopolsce. Lokalizacja centralnych obchodów w zespole klasztornym Kongregacji Oratorium św. Filipa Neri w Gostyniu-Głogówku wynika z faktu, że w tym roku Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków obchodzony będzie pod hasłem: „Dziedzictwo religijne i święte miejsca”. Ważnym powodem jest również ubieganie się przez Kongregację dla gostyńskiego zespołu klasztornego o tytuł „Pomnika Historii”.

Kościół filipiński
w zespole klasztornym
w Gostyniu-Głogówku

Tegoroczne obchody Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków mają też wymiar szczególny dla „Spotkań z Zabytkami”. W czasie uroczystej gali wręczenia licznych nagród dla osób zasłużonych na polu ochrony i opieki nad zabytkami zostanie przekazana ustanowiona przez naszą redakcję nagroda „Laur Roku 2008”, przyznawana za udostępnienie szerokiej publiczności odrestaurowanego i utrzymanego w należyłym stanie zabytku architektury (w numerze na s. 5 przypominamy regulamin nagrody). W tym roku otrzyma ją p. Eugenia Michałowska, właścicielka i opiekunka drewnianego dworu w Laskowej koło Limanowej (zob. ss. 5-9). Wyróżniony obiekt spełnia wszystkie kryteria przyjęte w regulaminie nagrody i jeszcze dodatkowo należy do tej grupy polskich zabytków – 3 tys. dworów, które ocalały po drugiej wojnie światowej, ale aż ponad 2 tys. z nich jest w stanie postępującej destrukcji. Dwór w Laskowej stanowi chlubny przykład uratowania zabytku przez spadkobierców jego właścicieli, którzy z otwartymi ramionami, po staropolsku przyjmują wszystkich odwiedzających ich gości.

O podejście resortu kultury do kwestii dostępności zabytków w naszym kraju zapytaliśmy ministra Tomasza Mertę, Generalnego Konserwatora Zabytków (rozmowa na s. 2), który m.in. stwierdził, że „udostępnianie zabytków w kontekście budzenia świadomości narodowej i budowania postawy obywatelskiej ma ogromną wartość”. I taki właśnie cel miała na względzie redakcja, ustanawiając nagrodę „Laur Roku”.

Uroczystą galę obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w Gostyniu-Głogówku poprzedzi Sesja Naukowa, dotycząca definicji pojęcia zabytku. Temat ten jest ciągle żywy i wymaga aktualizacji w zmieniających się realiach sytuacyjnych. Przypomnijmy w tym miejscu fragment rozważań dotyczących terminu „zabytek”, sformułowanych przez znakomitego historyka prof. Aleksandra Gieysztora: „Dzieje słów bywają kluczem otwierającym dostęp do historii życia, do pojęć w kulturze i związanych z tym problemów poznania ich treści i zakresu. Wyraz «zabytek» – termin, który tak sprawnie dziś służy polszczyźnie, utracił prawie całkowicie swe pierwotne staropolskie znaczenie «dostatku» i nabrał, już w dobie Oświecenia, znanego nam obecnie sensu podstawowego. Obaj leksykografowie naszego języka podali jego etymologię każdy po swojemu, ale podobnie: Samuel Linde jako «pozostałego co z byłych rzeczy», Aleksander Brückner zaś jako «co z dawnego bytu pozostało». A więc pozostałości, czy jednak samoistne? Na pewno tylko takie, które człowiek spostrzega, wprowadzając je do swego systemu wartości, na który składa się także docenianie świadomości historycznej jako niezbędnego składnika kultury” („Aleksander Gieysztor o dziedzictwie kultury”, wyd. Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Warszawa 2000, s. 157).

W tym numerze „Spotkań z Zabytkami” polecamy zatem przede wszystkim artykuł o zdobywcy „Lauru Roku 2008” – dworze w Laskowej oraz wywiad z ministrem Tomaszem Mertą, który przypomniał główne działania resortu kultury w dziedzinie ochrony zabytków w ciągu minionych dwóch lat. Jesteśmy przekonani, że pozostałe teksty również wzbudzą zainteresowanie naszych wiernych Czytelników.

Lidia Bruszezka